

Številka: 0120-363/2020-4

Datum: 5. avgust. 2020

Zadeva: Stališče KME RS o pravici do sterilizacije oziroma vazektomije z nastopom polnoletnosti

Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko (v nadaljevanju: KME RS) razume, da je pravna ureditev zahteve po spremembi zakonodaje, ki bi pravico do sterilizacije omogočila vsaki polnoletni osebi, v pristojnosti zakonodajalca. Z vidika načel zdravstvene etike za sterilizacijo ni zadržkov, če zanjo obstajajo zdravstveni razlogi, so pa pri zdravih mladih ženskah in moških, ki še nimajo otrok.

Po mnenju KME RS je sterilizacija zdrave mlade ženske ali moškega v nasprotju z načelom najboljše koristi, z etičnega vidika pa strokovno medicinsko neutemeljen poseg, ki invalidizira rodila. KME RS zato meni, da zdravnik z zakonom utemeljeno, vendar medicinsko nepotrebno sterilizacijo, ki je v nasprotju z njegovim strokovnim in etičnim prepričanjem, lahko zavrne z ugovorom vesti.

KME RS tako stališče zagovarja kljub dejstvu, da s sterilizacijo nista prekinjeni spermiogeneza oziroma zorenje jajčec in da sta tako oploditev kot zanositev z biomedicinsko pomočjo pri obeh spolih še naprej možni. S tvegano in omejeno uspešnostjo je tudi mogoče spet vzpostaviti prehodnost jajcevodov ali semenovodov. Artificalna sterilnost zato ni absolutna in nepotrebni poseg je pogojno lahko reverzibilen.

Mlade posameznike, ki zahtevajo sterilizacijo, je po mnenju KME RS potrebno opozoriti na dinamiko življenja, želja in odločitev. Plodnost sodi k uspešni samopodobi, sterilizacija ni edini način kontracepcije in današnja odločitev je lahko jutrišnje obžalovanje. Kolikor mlajša je oseba, ki sterilizacijo zahteva, toliko večja je verjetnost, da jo bo kasneje obžalovala. Svetuje naj se ji še drugo mnenje, poseg naj se odloži za temeljit razmislek.

Z ozirom na navedeno KME RS meni, da obstajajo resni etični zadržki za uzakonitev sterilizacije oziroma vazektomije mladih oseb, ki bi jo zakonodajalec s spremembo obstoječe zakonodaje opredelil kot zakonito pravico z nastopom polnoletnosti, in da lahko zdravnik tak poseg z ugovorom vesti zavrne. Ni pa v njeni pristojnosti, da bi se izrekala o že omenjeni pravici zakonodajalca, da to vprašanje pravno uredi drugače, kot je bilo urejeno doslej.

Za Komisijo Republike Slovenije za medicinsko etiko
dr. Božidar Voljč, dr. med.,
predsednik KME RS